

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av 93 § i inkomstskattelagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av 93 § i inkomstskattelagen (RP 37/2022 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Motioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motioner:

- lagmotion LM 7/2022 rd Juha Mäenpää saf m.fl. Lagmotion med förslag till lag om ändring av 93 § i inkomstskattelagen
- åtgärdsmotion AM 9/2022 rd Jari Myllykoski vänst m.fl. Åtgärdsmotion om att subventionera löntagare för ökade levnadskostnader till följd av höjda bränslepriser

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Skattedelegationen har hört

- specialsakkunnig Heidi Orrenmaa, finansministeriet
- ledande expert Mia Keskinen, Skatteförvaltningen
- skatteexpert Lauri Lehmusojä, Finlands näringsliv rf
- chefsekonom Patrizio Lainä, STTK rf
- skattepolitisk expert Niko Pankka, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- skatteexpert Jukka-Pekka Hellman, Företagarna i Finland rf
- chefen för juridiska ärenden Kati Malinen, Skattebetalarnas Centralförbund rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- kommunikationsministeriet
- Klimatpanelen
- Akava ry
- Autoalan Keskusliitto ry
- Bilimportörerna och -industrin rf

Betänkande FiUB 9/2022 rd

- Centralhandelskammaren
- SOSTE Finlands social och hälsa rf.

Inget yttrande av

- Työttömien Keskusjärjestö ry.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

Propositionen

Regeringen föreslår att inkomstskattelagen ändras temporärt så att resekostnadsavdragets högsta belopp höjs från 7 000 euro till 8 400 euro.

Det föreslås dessutom att lagen ändras så att år 2022 det kilometerbaserade resekostnadsavdragets belopp för användning av egen bil är 0,30 euro per kilometer och för användning av bruksförmånsbil 0,24 euro per kilometer, när något annat fortskaffningsmedel än allmänt fortskaffningsmedel anses som billigaste fortskaffningsmedel. Skatteförvaltningen bestämmer även i fortsättningen närmare om de kilometerbaserade beräkningsgrunderna för resekostnadsavdrag som beviljas enligt andra fordon, när något annat än allmänt fortskaffningsmedel anses som billigaste fortskaffningsmedel.

Lagen avses träda i kraft den 1 juli 2022 och gälla till utgången av 2022. Lagen tillämpas vid beskattningen för 2022.

Lagmotionen

I lagmotionen med förslag till lag om ändring av 93 § i inkomstskattelagen LA 7/2022 rd föreslås det att beloppen av de utgifter för inkomstens förvärvande som nämns i 93 § 1 mom. i inkomstskattelagen ändras i fråga om resekostnader mellan bostaden och arbetsplatsen så att dessa resekostnader kan dras av från förvärvsinkomsten med högst 10 000 euro och endast till den del de överstiger 500 euro under skatteåret (självriskandel).

Åtgärdsmotionen

I åtgärdsmotionen om att subventionera löntagare för ökade levnadskostnader till följd av höjda bränslepriser AM 9/2022 rd föreslås det att regeringen vidtar åtgärder för att höja löntagares rätt att i beskattningen dra av kostnader för resor som beror på arbetet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar. Under det senaste året har energipriset höjts märkbart i Finland och i stor utsträckning även på andra håll i Europa. Även priserna på transportbränsle har stigit. Detta framför allt på grund av de högre priserna på råolja, den skärpta distributionsskyldigheten i fråga om biodrivmedel och de högre priserna på biodrivmedel. Syftet med

Betänkande FiUB 9/2022 rd

de föreslagna ändringarna i 93 § i inkomstskattelagen är att de personer som behöver bil för resor mellan bostaden och arbetsplatsen och som står för bränslekostnaderna själva ska kompenseras för de höjda priserna. Syftet med ändringarna är både att svara på de tilläggskostnader som ökningen av bränslepriset har orsakat och att stödja de skattskyldigas deltagande i arbetslivet. Höjningen av bränslepriset ökar kostnaderna särskilt för de skattskyldiga som har en lång resa mellan bostaden och arbetsplatsen och för vilka det är nödvändigt att använda egen bil för resor mellan hemmet och arbetsplatsen. Ändringen är tidsbegränsad och ska tillämpas vid beskattningen 2022.

I 93 § 1 mom. i inkomstskattelagen höjs det maximala avdraget för resekostnader temporärt vid beskattningen 2022 från 7 000 euro till 8 400 euro. Dessutom föreskrivs det i 93 § 2 mom. i inkomstskattelagen om ett avdrag för resekostnader per kilometer vid transport med en bil som ägs eller innehas av den skattskyldige eller med en bruksförmånsbil för viss tid 2022, så att beloppet av avdraget för resekostnader per kilometer vid transport med egen bil är 0,30 euro per kilometer och vid transport med en bruksförmånsbil 0,24 euro per kilometer när något annat än ett offentligt forskaffningsmedel betraktas som det billigaste forskaffningsmedlet. Jämfört med 2021 års nivå är ökningen 5 cent per kilometer. I nuläget fattar Skatteförvaltningen årligen i november med stöd av uppgifter om prisutvecklingen året i fråga beslut om beloppet av resekostnadsavdrag vid användning av något annat än ett allmänt forskaffningsmedel. Eftersom beloppet fastställs först i november, kan kostnader som ökat under årets lopp inte beaktas vid förskottsuppbörden för året i fråga. I och med den temporära ändringen kan avdragsbeloppet som avspeglar ökningen av bränslepriset beaktas vid förskottsuppbörden redan under skatteåret 2022. Skatteförvaltningen bestämmer även i fortsättningen närmare om avdragets beräkningsgrunder för andra fordon, till exempel i fråga om fri bilförmån.

Enligt propositionen påverkar de föreslagna ändringarna i resekostnadsavdraget beskattningen av omkring 594 000 skattskyldiga och minskar enligt en statisk bedömning skatteinkomsterna med totalt ungefär 143 miljoner euro enligt nivån 2022. Skattelättnaden per skattskyldig är i genomsnitt 240 euro per år. En höjning av maximibeloppet för resekostnadsavdraget från 7 000 euro till 8 400 euro minskar statistiskt sett skatteinkomsterna med totalt omkring 13 miljoner euro enligt nivån 2022. Ungefär 730 000 skattskyldiga omfattats av avdraget och denna ändring gäller endast de cirka 31 500 skattskyldiga vars resekostnader för närvarande är 7 750 euro eller mer. En höjning av beloppet av det kilometerbaserade avdraget minskar statistiskt sett skatteinkomsterna på 2022 års nivå med totalt omkring 130 miljoner euro.

Bedömningen av de ekonomiska konsekvenserna är enligt propositionen gjord i förhållande till 2021 års kilometerbaserade belopp och det maximibelopp av resekostnadsavdrag som tillämpades år 2021. På grund av ökningen av bränslepriset kan det antas att beloppet av resekostnadsavdraget för egen bil och bruksförmånsbil hade höjts även i en situation där Skatteförvaltningen i vanlig ordning skulle ha fastställt beloppet av det kilometerbaserade avdraget för år 2022 först i november samma år. I propositionen konstateras som exempel att om Skatteförvaltningen hade fastställt beloppet av resekostnadsavdraget till exempelvis 0,27 euro per kilometer utan att propositionen hade lämnats, skulle de till följd av ändringen förlorade skatteinkomsterna vara mindre än det ovan anförda. Då skulle effekterna på skatteintäkterna vara uppskattningsvis cirka 93 miljoner euro.

Betänkande FiUB 9/2022 rd

När det gäller konsekvenserna för inkomstfördelningen har det i propositionen uppskattats att beskattningen lindras i alla inkomstdeciler. Effekten i euro är störst i inkomstdecil 10, alltså hushåll med stora inkomster och relativt sett störst i inkomstdecil 8. Den sammantagna effekten på inkomstfördelningen av de ändringar av skattegrunderna som föreslås mätt med Ginikoefficienten är 0,01 procentenheter, det vill säga åtgärderna ökar inkomstskillnaderna något.

Vid utskottets sakkunnigutfrågningar har propositionen allmänt taget ansetts vara välkommen. Principerna i propositionen ansågs i sig vara riktiga och motiverade och motsvara syftet. Vid utfrågningen av de sakkunniga lyfte man dock också fram mer omfattande aspekter bland annat i fråga om ökade inkomstskillnader, eftersom de föreslagna ändringarna gäller enbart dem som arbetar och även i fråga om dem högre inkomster, samt det behov av en mer omfattande granskning av systemet med avdrag för resekostnader som uppstått i och med att hybrid- och distansarbete ökat. Även om propositionen i sig inte ansågs främja fossilfria transporter eller minskning av utsläppen, anses den föreslagna höjningen av maximibeloppet för avdraget för resekostnader dock vara ett lämpligt sätt att genomföra kompenseringen av höjningen av bränslepriserna. Det lyftes också fram att den höga prisnivån på bränslen är bestående och att det eventuellt också behövs mer långvariga bestämmelser.

I propositionen ändras inte specialvillkoren för avdraget för resekostnader och avdraget beviljas enligt det billigaste fortskaffningsmedlet. Som det billigaste fortskaffningsmedlet betraktas i allmänhet ett offentligt fortskaffningsmedel, varvid avdrag för resekostnader per kilometer inte kan göras på basis av användning av egen bil. Vid utfrågningen av de sakkunniga framkom dock att den nuvarande regleringen inte beaktar olika behov av att använda egen bil och huruvida det är möjligt att använda ett offentligt fordon till exempel i en situation där kollektivtrafiken i sig är tillgänglig, men behovet av att transportera barn gör det nödvändigt att använda egen bil.

Utskottet anser att de temporära lagändringar som föreslås i propositionen och som gäller skatteåret 2022 bör stödjas då man ser till syftet att kompensera för höjningen av bränslepriset och stödja arbete. Höjningen av bränslepriset ökar kostnaderna särskilt för de skattskyldiga som behöver bil för resor mellan bostaden och arbetsplatsen och som själva svarar för sina bränslekostnader. Utskottet anser att det är motiverat att kompensera dem för de ökade bränslekostnaderna. De ändringar som görs i avdraget för resekostnader säkerställer för sin del att höjningen av bränslepriset inte blir ett hinder för arbete.

Utskottet fäster uppmärksamhet vid behovet av att övervaka att de temporära ändringar som nu görs är tillräckliga i förhållande till den framtida utvecklingen av bränslepriserna och även med beaktande av eventuella större behov att förbättra systemet med avdrag för resekostnader.

Motionerna

Med hänvisning till det som sagts ovan föreslår utskottet att lagmotionen och åtgärdsmotionen förkastas.

Betänkande FiUB 9/2022 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 37/2022 rd utan ändringar.

Riksdagen förkastar lagförslaget i lagmotion LM 7/2022 rd.

Riksdagen förkastar åtgärdsmotion AM 9/2022 rd.

Helsingfors 13.5.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Arto Pirttilahti cent
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Tarja Filatov sd
medlem Timo Heinonen saml
medlem Vilhelm Junnila saf
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Jari Koskela saf
medlem Sari Multala saml
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Iris Suomela gröna
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Anne Kalmari cent
ersättare Jari Leppä cent.

Sekreterare var

utskottsråd Tarja Järvinen.